

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Sivistysvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi tekijänoikeuslain 25 i ja 47 §:n muuttamisesta (HE305/2014 vp)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta. Esitämme kantanamme seuraavaa.

Tietoyhteiskunnan uudet liiketoimintamallit perustuvat kuluttajaa kiinnostaville luoville sisällöille. Media ja verkkopalvelut tarvitsevat innovatiivista kotimaista sisältöä. Lainsäätäjän tulee turvata kaikille toimijoille samat lähtökohdat niin perinteisten levitysmuotojen kuin uusien jakelutapojen kohdalla.

Lakiehdotus lopettaa Suomessa voimassa olleen ja muusta Euroopasta poikenneen menettelyn, ettei niin kutsutusta jakeluvelvoitteen tarkoittamasta TV-ohjelmien edelleenlähettämisestä makseta korvausta. Tämä on ollut Suomea sitovien kansainvälisten konventioiden vastaista.

Ehdotus on erittäin kannatettava, se on säädöstekstin osalta Bernin yleissopimuksen, EU-direktiivien sekä Euroopan komission Suomelle antamassaan virallisessa huomautuksessa ilmaiseman tahdon mukainen.

Esityksen perustelut vaativat kuitenkin selvennyksen. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin (s.11, kaksi viimeistä kappaletta) sisältyy virheellinen väite, että edelleenlähettämisestä koskevien oikeuksien siirto muuttaisi näiden oikeuksien sisältöä,. Oikeuden sisältö ei toki voi muuttua sillä perusteella, että oikeus siirretään lähettäjäyrittäjälle

Virheellinen väite esiintyy 25i §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa näin:

"Jos lähettäjäyrittäjä harjoittaa lähetystoimintaansa sekä maanpäällisessä verkossa että muissa verkoissa, se voi hankkia ohjelmien oikeudenhaltijoilta kaikkien käyttämiensä jakeluteiden osalta oikeudet, jotka kattavat sekä ohjelmien lähettämisen että ohjelmien siirtämisen siirtovelvoitteen piiriin kuuluvien ja muiden ohjelmistojen osalta.

Tällaisessa tapauksessa ohjelmistojen siirron lähettäjäyrittäjän toimeksiannosta koteihin suorittavan verkkopalvelun tarjoajan toiminta ei ole edelleen lähettämisestä."

Tässä kohden perusteluissa on looginen virhe. Edelleenlähettäminen on edelleenlähettämisestä riippumatta siitä, miten monen siirron kautta edelleenlähettämis- oikeudet on hankittu. Jos joku luovuttaa edelleenlähettämis- oikeuden toiselle toimijalle, tämä saa luvan tehdä edelleenlähettämisestä - mutta hänen toimintansa on tietysti yhä edelleenlähettämisestä.

Edelleenlähettämisestä koskevien oikeuksien sisältö määritellään tietoyhteiskuntadirektiivin 3 artiklassa, vuokraus- ja lainausdirektiivin 8 artiklassa, Bernin yleissopimuksessa, kotimaisessa lainsäädännössä ja näiden säädösten tulkintaa koskevassa oikeuskäytännössä. Kun näin määriteltyjä oikeuksia luovutetaan edelleen, kyse on vain oikeuksien muodostaman toimivallan siirrosta. Oikeuksien määrittelemä toimivalta ja niiden kohteena oleva toiminta ei siirrossa muutu.

Perusteluosaan sisältyvä tulkintaohje aiheuttaisi edelleenlähettämisestä sopiville osapuolille oikeudellista epävarmuutta ja vaarantaisi heidän oikeudellisen asemaansa. Seurauksena olisi pitkiä ja hankalia oikeustapauksia. Suomalaiset tuomioistuimet joutuisivat ratkaisemaan lain perusteluiden ja Unionin edelleenlähettämisestä koskevien, sitovien tuomioistuinpäätösten ristiriidan. Näin sekavan oikeustilan luominen ei voi olla lainsäätäjän tavoite.

Hallituksen esityksessä siteerattu tuore Unionin tuomioistuimen päätös (ns. ITV-tapaus) määrittelee selkeästi sen, että maanpäällisten televisiolähetysten edelleen lähettäminen näiden lähetysten näkyvyysalueella on tekijänoikeusdirektiivin mukaista yleisölle välittämistä, josta pitää sopia tekijöiden kanssa.

EU-komissio on kiinnittänyt huomiota Suomen lainsäädäntöön ja edellyttää sen korjaamista. Ei ole oikeudellisesti mahdollista koettaa kiertää sitovia tuomioistuinratkaisuja ja komission tahtoa Suomen lain

perusteluihin lisättävällä epämääräisellä lausumalla. Tällainen menettely tekijän varallisuusoikeuksiin kuuluvan edelleenlähettämisen määrittelymisen kohdalla olisi myös perustuslain suojaaman omaisuuden suojan kannalta vähintäänkin kyseenalaista.

Perusteluosassa todetaan aivan oikein, että edelleenlähettämistä koskeva päätäntävältä on siirrettävissä, oikeuksia voi myydä. Päätäntävällän siirto ei kuitenkaan muuta edelleenlähettämistä joksikin muuksi. Oikeuksien sisältö ei muutu vaikka lähettäjäyrytykset antaisivat hankkimiaan edelleenlähetysoikeuksia koskevan käyttöluvan korvauksetta. Toiminnan oikeudellinen luonne pysyy samana, vaikka sen käyttöön liitetyt taloudelliset ehdot vaihtelevat.

Ehdotamme, että sivistysvaliokunta tekee mainittua hallituksen esityksen perustelujen osaa tarkentavan kirjauksen:

Hallituksen esityksessä todetaan: *”Jos lähettäjäyrytyys harjoittaa lähetystoimintaansa sekä maanpäällisessä verkossa että muissa verkoissa, se voi hankkia ohjelmien oikeudenhaltijoilta kaikkien käyttämiensä jakeluteiden osalta oikeudet, jotka kattavat sekä lähettämisen että ohjelmien siirtämisen siirtovelvoitteen piiriin kuuluvien ja muiden ohjelmistojen osalta. Tällaisessa tapauksessa ohjelmistojen siirron lähettäjäyrytyksen toimeksiannosta koteihin suoritettavan verkkopalvelun tarjoajan toiminta ei ole edelleen lähettämistä.”*

Edelleen lähettämistä ei voida oikeuksien hankintaa koskevien sopimusten ehtojen kautta muuttaa joksikin muuksi, ratkaisevaa on itse toiminnan luonne. Komissio on Suomelle antamassaan huomautuksessa viitannut useisiin tietoyhteiskuntadirektiivin 3 artiklan tulkintaa koskeneisiin, unionin tuomioistuimen Suomea sitoviin oikeustapauksiin. Ne mainitaan myös hallituksen esityksen perusteluissa (HE perustelut s.5).

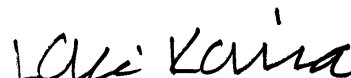
Sivistysvaliokunta katsoo, että edellä mainittua hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa olevaa kirjausta ei voida käyttää edelleen lähettämisen tulkintaohjeena ja että suomalaisten televisiokanavien edelleen lähettämistilanteita tulee tulkita ensisijaisesti EU-tuomioistuimen ITV - tapauksen mukaisesti.

Helsingissä 21.01.2015

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY

Anne Salomaa
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Projektinjohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY on laaja-alaisin kotimaisia taiteilijoita, tekijöitä ja sisällöntuotantoalaa edustava yhteenliittymä. Siinä on mukana 15 järjestöä: AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry, Forum Artis – valtakunnallisten taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö, Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry, Kopiosto ry, Suomen elokuvatuottajien keskusliitto SEK ry, Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Suomen elokuvatoimistojen liitto SEL ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Suomen peliohjelmisto ja multimediatalenneyhdistys FIGMA ry, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry, Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry sekä Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry.